

JAUNA PROFESIONĀLĀ BAKALĀURA STUDIJU PROGRAMMA “SPECIĀLĀ IZGLĪTĪBA” RĒZEKNES TEHNOLOĢIJU AKADEMIJĀ

New Professional Bachelor's Study Programme “Special Education” at Rezekne Academy of Technologies

Mārīte Rozenfelde

Rezekne Academy of Technologies, Latvia

Abstract. Implementation of the ESF project “Reduction of Fragmentation of Study Programmes and Strengthening of Resource Sharing by Developing and Licensing the Bachelor's Study Programme “Special Education” and Accrediting the Study Direction “Education, Pedagogy and Sport” (No. 8.2.1.0/18/1/003) has started in September 2019. The aim of the project: in cooperation with University of Latvia (LU), Daugavpils University (DU), Liepāja University (LiepU), to develop and license the study programme "Special Education" and accredit the study direction "Education, Pedagogy and Sport" that includes the developed study programme in order to reduce the fragmentation of study programmes in Latvia's higher education institutions and strengthen the sharing of resources. In order to achieve the aim, a working group of experts - delegates of four higher education institutions (Rezekne Academy of Technologies (RTA), DU, LU, LiepU) – has been set up. In cooperation with the expert of special education implementation issues in Latvia and the EU and the expert of study programme development issues, the group mutually exchanges experience on development and implementation of special education study programmes and gets acquainted with the competence approach and the experience of competent foreign universities in the field of inclusive education implementation and training of special education teachers. The working group works on developing, licensing and approving the Bachelor's study programme "Special Education" that is going to correspond to the needs of the education system in Latvia and the principles of sustainable planning.

Keywords: *ESF project, study programme, special education.*

Ievads

Introduction

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā līdz 2030. gadam sadaļā “Paradigmas maiņa izglītībā” noteikti prioritārie ilgtermiņa rīcības virzieni izglītības nozarē. Pedagogu izglītības aspektā ir būtiski sagatavot pedagogus, kas veiktu pārmaiņas izglītības procesa organizācijā, īstenotu kontekstuālu izglītību, veicinātu informācijas tehnoloģiju izmantošanu, skolēnu radošas domāšanas attīstību, būtu orientēti uz sadarbību un darbu pedagogu komandā (Saeima, 2010). Informatīvajā ziņojumā “Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā” tiek

akcentēta nepieciešamība jaunveidot izglītības programmas visos augstākās pedagoģiskās izglītības līmeņos (IZM, 2017).

Analizējot situāciju valstī speciālās izglītības skolotāju sagatavošanas jautājumā, var secināt, ka: valsts augstākajās izglītības iestādes nav vienotas nostājas speciālās izglītības skolotāju sagatavošanas jautājumā, katra augstākās izglītības iestāde izstrādā un īsteno savas studiju programmas atbilstoši programmu direktoru un apakšvirzienu, apakšprogrammu vadītāju, programmas iesaistīto, vadošo docētāju ieskatiem un prioritātēm; valstī nav vienota speciālās izglītības skolotāja profesijas standarta un augstākās izglītības iestādēs, izstrādājot savas studiju programmas, balstās uz Skolotāja profesionālo standartu, kas rada iespējas plašai programmas satura interpretācijai, ka rezultātā, valsts augstākajās izglītības iestādēs īstenoto speciālās izglītības skolotāju studiju programmu saturs ir atšķirīgs un pat vienu speciālās izglītības skolotāja kvalifikāciju iegūstošie studenti dažādās augstskolās, tiek sagatavoti atšķirīgi; profesionālās bakalaura studiju programmās nav paredzēta atlase uzņemšanai studiju programmās, līdz galam vienoti netiek risināts jautājums par studiju un darba vides sasaisti, ka rezultātā ir studenti, kuri pārtrauc studijas, skaidrojot to ar izpratni, ka psiholoģiski nav gatavi strādāt šajā izvēlētajā profesijā, vai arī viņiem trūkst motivācijas un nepieciešamo profesionālo īpašību, lai strādātu ar skolēniem, kuriem ir attīstības traucējumi; ne visas augstākās izglītības iestādes profesionālā bakalaura studiju programmu īstenošanas procesā ir piedāvātas iespējas saņemt informāciju, materiālus, apgūt studiju kursus e-vidē.

Situācija mūsdienu Latvijas vispārējās izglītības iestādēs ir neviennozīmīga: lielā skaitā izglītības iestāžu klašu ir iekļauti skolēni ar speciālām vajadzībām. Nepietiekamais darba laiks un nepietiekamās zināšanas ne vienmēr nodrošina kvalificētu darbu un reālu palīdzību skolēnam ar speciālām vajadzībām stundu un ārpusstundu laikā. Tas, ka visas skolās nav nodrošināts otra skolotāja – pedagoga palīga/speciālās izglītības skolotāja darbs klasē, kas strādātu ar skolēniem, kuriem ir speciālas vajadzības paralēli mācību priekšmetu skolotājam, sarežģī skolotāja darbu stundā, padara to mazāk efektīvu attiecībā uz jebkuru skolēnu. Ir ļoti svarīgi, lai izglītības procesā, katrā mācību stundā, izglītojamajam palīdzību sniegtu speciālists, nodrošinot individuālo pieeju un atbalstu skolēniem ar jebkuru traucējumu vai speciālām vajadzībām katras stundas laikā, veicot arī traucējumu korekcijas darbu, bet mācību priekšmetu skolotājam būtu iespējas pilnvērtīgi darīt savu darbu jaunajā kompetenču veidošanas aspektā. Līdz šim Latvijā īstenotās bakalaura studiju programmas sagatavoja skolotājus ar šauru specializāciju, darbam ar izglītojamajiem, par pamatu ņemot vienu primāru attīstības traucējumu. Dzīve nosaka nepieciešamību, lai mācību procesā, ikdienas stundu darbā iesaistītos speciālās izglītības skolotājs, kurš zina kā strādāt un kā palīdzēt skolēniem ar jebkuru attīstības traucējumu.

Jaunas studiju programmas speciālās izglītības skolotāju sagatavošanai izstrādes nozīmīgumu pamato Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2014.–2020. gadam (NAP) noteikta rīcības virziena „Kompetenču attīstība” akcentētie uzdevumi: augsti kvalificētu un radošu vispārējās izglītības pedagogu sagatavošana un piesaiste; inovatīvu mācību satura un darba formu ieviešana radošuma un uzņēmējspēju veicināšanai pamatizglītībā un vispārējā vidējā izglītība – digitāla mācību vide, mūsdienīga svešvalodu apguve, dabas zinātņu un sociālo zinātņu mācību satura pilnveidošana, karjeras izglītības sistēmas nostiprināšana; iekļaujošas izglītības attīstība (Latvijas NAP 2014.-2020.gadam, 2012). Atbilstoši notiekošajām un prognozējamajām izmaiņām Latvijas izglītības sistēma, īstenojot vispārējās izglītības satura reformas, pārejot uz mūsdienīgu lietpratības izglītību, tiek izvirzītas arī konceptuāli jaunas prasības skolotāju, tai skaitā, speciālās izglītības skolotāju, sagatavošanā.

Tika izstrādāts un ar 2018. gada septembri, Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā uzsākts ESF projekts “Studiju programmu fragmentācijas samazināšana un resursu koplietošanas stiprināšana, izstrādājot, licencējot bakalaura studiju programmu “Speciālā izglītība” un akreditējot studiju virzienu “Izglītība, pedagoģija un sports” (Nr.8.2.1.0/18/1/003). Projekta īstenošanas laiks: no 2018. gada septembra līdz 2022. gada beigām.

Projekta mērķis: mazinot studiju programmu fragmentāciju Latvijas augstākās izglītības iestādēs un stiprinot resursu koplietošanu, sadarbībā ar LU, DU, LiepU, izstrādāt, licencēt studiju programmu “Speciālā izglītība” un akreditēt izstrādāto studiju programmu ietverošo studiju virzienu “Izglītība, pedagoģija un sports.” Mērķa sasniegšanai izveidota četru augstskolu (RTA, DU, LU, LiepU) deleģētu ekspertu darba grupa, kura sadarbībā ar ekspertu speciālās izglītības īstenošanas jautājumos Latvijā un ES, un ekspertu studiju programmu izstrādes jautājumos, savstarpēji veicot pieredzes apmaiņu speciālās izglītības studiju programmu izstrādes un īstenošanas jautājumos, iepazīstot kompetenču pieejas, iekļaujošas izglītības īstenošanas un speciālās izglītības skolotāju sagatavošanas ziņā pieredzējušu un kompetentu ārvalstu universitāšu darba pieredzi, izstrādāt, licencēt un aprobēt Latvijas izglītības sistēmas vajadzībām un ilgtspējīgas plānošanas nostādnēm atbilstošu bakalaura studiju programmu “Speciālā izglītība.”

Projekta aktivitātes izvirzītā mērķa sasniegšanai ***Project activity for achieve the stated objective***

Izstrādājot jauno pedagogu izglītības studiju programmu, RTA mājas lapā tika izveidota atsevišķa sadaļa veltīta speciālajai izglītībai, t.sk. ietverot Eiropas struktūrfondu projektu aktivitātes pedagogu izglītībā, speciālās izglītības skolotāju sagatavošanas jautājumus. Mājas lapas speciālās izglītības sadaļā tika

izveidotas saites uz partneru augstskolu mājas lapām un LR IZM izveidoto interneta vietni www.superskolotajs.lv. Projekta plānotas darbības definētas, balstoties uz projekta iesniedzēja un sadarbības partneru (DU, LiepU, LU) veikto esošas situācijas analīzi, to īstenošanas secība ir loģiska, pārskatāma, savstarpēji saskaņota un atbilstoša projekta ietvaros plānotajam laika grafikam. Projektā ieplānotās aktivitātes: labākas lokālās un ārvalstu pieredzes apguve, kopējas, vienotas visām augstākās izglītības iestādēm studiju programmas izstrāde, licencēšana un aprobācija ar daudzpusīgu aprobācijas rezultātu izvērtējumu, ka arī sabiedrības nepārtraukta un daudzveidīga informēšana par jaunās studiju programmas sniegtajām iespējām, izstrādes gaitu un rezultātiem, ļauj efektīvi sasniegt projekta mērķi un risināt pastāvošās problēmas speciālās izglītības skolotāju sagatavošanā.

Programmas izstrāde notika vairākos posmos.

Stratēģiskās plānošanas posmā tika noteikta Programmas saikne ar RTA Stratēģiju u.c. RTA, augstākās izglītības programmu izstrādes plānošanas dokumentiem.

Konteksta izpētes posmā tika izvērtēta līdzīgu programmu īstenošanas pieredze Latvijā un ārzemēs. Tika analizētas līdzšinējās studiju programmas un to īstenošana sadarbības partneru augstskolās, grupas dalībnieki iepazinās ar formālajām prasībām programmas izstrādei, normatīvajiem dokumentiem, ES rekomendācijām programmu izstrādei, tika pētīta e-vidē pieejamā un docētāju individuālā citu valstu pieredze bakalaura studiju programmu izstrādē un īstenošanā.

Studiju programmas satura izstrādes posmā darba grupa izstrādāja programmas struktūru, definēja programmas mērķi, uzdevumus, studiju rezultātus, studiju kursu apjomu, utt. No 2018. gada oktobra līdz 2019. gada aprīlim notika seši darba grupas kopīgi semināri, kuros tikās visu iesaistīto organizāciju pārstāvji, lai kopīgi vienotos par programmas ideju, koncepciju, mērķi, uzdevumiem, sasniedzamajiem rezultātiem, programmas saturu, studiju programmas kursu plānojumu utt. Četri semināri notika sadarbības partneru AII, paralēli iegūstot informāciju par labāko reģiona pieredzi iekļaujošas izglītības īstenošanā, tiekoties un runājot ar labākajiem speciālās izglītības skolotājiem to darba vietās, noskaidrojot to domas par speciālās izglītības skolotājiem nepieciešamajām kompetencēm mūsdienu apstākļos. Projekta īstenošanā iepazīta Rēzeknes valsts poļu ģimnāzijas, Oskara Kalpaka Liepājas 15. vidusskolas, Daugavpils 11. pamatskolas pieredzi darbā ar iekļautiem skolēniem ar speciālām vajadzībām, kā arī Strazdumuižas vidusskolas – Attīstības centra, Daugavpils Stropu pamatskolas – Attīstības centra pirmskolas pieredzi. Divi darba grupas semināri notika ārvalstīs, ES universitātēs ar vēsturiski senu un starptautiski atzītu pieredzi speciālās izglītības skolotāju sagatavošanā: Tartu Universitātē Igaunijā un Turku Universitātē Somijā. Pēc konceptuālās profesionālās bakalaura studiju

programmas "Speciālā izglītība" gala versijas apstiprināšanas sekoja darbs pie studiju kursu izstrādes. Studiju programmas satura izstrādes posmā tika ņemti vērā arī darba devēju un iesaistīto speciālās izglītības profesionāļu ieteikumi un prasības speciālās izglītības skolotāju izglītībai.

Studiju programmas licencēšanas materiālu izstrādes posmā augstskolu eksperti, sadarbībā ar nozares profesionāļiem, strādāja pie studiju kursu programmu sastādīšanas, licencēšanas materiālu sagatavošanas. Programmas materiālu izstrādē aktīvi iesaistījās profesionāļi/praktiķi ar 30. – 47. gadu darba stāžu izglītības iestādēs veicot dažādu attīstības traucējumu: garīgās attīstības traucējumu, valodas un runas traucējumu, dzirdes traucējumu, redzes traucējumu, garīgās veselības traucējumu korekcijas darbu. Studiju programmas izstrādes darbā, studiju kursu izstrādē, atzinumu un ieteikumu izstrādē bija iesaistīti izglītības iestāžu - Attīstības centru skolotāji/profesionāļi, izglītības pārvalžu speciālisti (speciālie pedagogi, logopēdi, psihologi), Iekļaujošas izglītības atbalsta centra speciālisti, Skolu atbalsta centra speciālisti, Latvijas Speciālo pedagogu asociācijas speciālie pedagogi un daudzi citi.

Projekta rezultāti

Project results

Projekta aktivitāšu īstenošanas rezultātā ir izstrādāta un apstiprināta RTA Senātā profesionālā bakalaura studiju programma "Speciālā izglītība", kura paredz sagatavot speciālās izglītības skolotājus, kuriem katram būs skolotāja kvalifikācija, specializācija Speciālās izglītības skolotājs un iespēja iegūt kādu no papildspecializācijām: darbam ar bērniem, kuriem ir garīgās attīstības traucējumi; darbam ar bērniem, kuriem ir redzes traucējumi; darbam ar bērniem, kuriem ir dzirdes traucējumi; darbam ar bērniem, kuriem ir garīgās veselības traucējumi; darbam ar bērniem, kuriem ir valodas un runas traucējumi; darbam zīmju valodā. *Programma Latvijā ir unikāla*, jo dod iespēju atbilstoši iekļaujošās izglītības attīstības tendencēm valstī padziļināti un daudzpusīgi studēt speciālo izglītību, iegūstot plaša diapazona kompetences attīstības traucējumu korekcijas darbam.

Īstenojot pāreju uz iekļaujošu izglītības procesu īstenošanu valstī, organizējot izglītības procesu atbilstoši MK noteikumiem Nr. 556 (MK, 2019) "Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstentajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamus ar speciālām vajadzībām," izglītības iestādēm ir svarīgi no augstākās izglītības iestādes saņemt kompetentus, daudzpusīgam, jebkura attīstības traucējuma korekcijas darbam sagatavotus speciālās izglītības skolotājus, ko arī nodrošinās izstrādātā studiju programma. Studiju programma „Speciālā izglītība” ir sagatavota atbilstoši Latvijā spēkā esošajam profesijas standartam "Skolotājs" un īpaša uzmanība ir pievērsta darba vidē un pētniecībā balstītu studiju īstenošanai. Studiju programma un tās moduļi ir veidoti,

pamatojoties uz Eiropas Komisijas (EK, 2020) tematisko grupu “Agrās bērnības izglītība un aprūpe”, “Skolas” un “Kopīgu vērtību veicināšana un iekļaujoša izglītība” apkopotajiem ieteikumiem par galvenajām prioritātēm skolotāju sagatavošanā un pedagoģiskajām kompetencēm, kas attīstāmas topošajiem skolotājiem. Eiropas Komisijas publikācijā “Skolotāja profesija Eiropā: pieejamība, tālāk virzība un atbalsts” (European Commission, 2018) tiek norādīts, ka galvenais veids, kā kļūt par skolotāju, ir sākotnējās pedagoģiskās izglītības iegūšana. Studiju programma “Speciālā izglītība” ir izstrādāta kā pamatstudiju programma reflektantiem ar iepriekš iegūtu vidējo izglītību. Tā ir izstrādāta ar Latvijas Kvalifikāciju ietvarstruktūrai (Noteikumi par Latvijas izglītības kvalifikāciju, 2017). un Eiropas Kvalifikāciju ietvarstruktūrai (EHEA, 2018) atbilstīgi formulētiem studiju rezultātiem. Studiju programma paredz pilna laika (klātienē, paredzētas budžeta vietas) un nepilna laika (neklātienē) studijas.

Studiju programmā tiks īstenota skolotāju sagatavošana, ņemot vērā aktuālās tendences nozarē: pamatkompetenču attīstība skolēniem; mācīšanās sasaiste ar dzīves pieredzi; sadarbību veicinoša mācīšanās vide, daudzveidīgu mācību metožu, modernu tehnoloģiju un atvērtu izglītības resursu lietošana; digitālo tehnoloģiju izmantošana, lai veicinātu mācīšanos; atbalsta sniegšana skolēniem un viņu vajadzību apzināšana; iebiedēšanas, vardarbības izskaušana skolās; sadarbības attīstība ar vietējiem dienestiem, organizācijām, uzņēmumiem; prasmju attīstība skolotājiem strādāt un mācīties komandās ar citiem skolotājiem un ar ārējiem partneriem; skolotāju medijpratības attīstība, veicinot sociālo plašsaziņas līdzekļu atbildīgu izmantošanu skolēniem; ilgtspējīgas izglītības īstenošana, lai topošie skolotāji sasniegtu izcilību savā profesijā un kļūtu par līderiem izglītības attīstībā.

Studiju programmas ”Speciālā izglītība” absolventiem būs iespējas strādāt jebkurā vispārējās izglītības vai ar izvēlēto un apgūto specializāciju saistītā speciālās izglītības iestādē par speciālajiem pedagogiem, veikt daudzpusīgu korekcijas darbu ar pirmsskolas un skolas vecuma izglītojamajiem, kuriem ir garīgās attīstības/ redzes/ dzirdes/ runas un valodas attīstības traucējumi; sociālie, emocionālie traucējumi, mācīšanas traucējumi/jaukti attīstības traucējumi, garīgās veselības traucējumi. Absolventiem būs iespēja strādāt arī sociālās aprūpes iestādēs un veikt korekcijas darbu ar pieaugušajiem, kuriem ir attīstības traucējumi, tāpat iespējams absolventu darbs sertificētās privātpraksēs. Izvēles moduļa “Zīmju valoda” abiturienti varēs strādāt papildus arī kā zīmju valodas tulki sociālajā un izglītības jomā.

Sadarbībā ar RTA Mūžizglītības centru, katrs atsevišķais bakalaura studiju programmas “Speciālā izglītība” kurss tiks piedāvāts kā tālākizglītības kurss. Modulis “Zīmju valoda” var tikt piedāvāts kā tālākizglītības programma. Sadarbība var īstenoties arī projektu īstenošanā, konferenču, semināru un citu aktivitāšu organizēšanā mūžizglītības jomā.

Studiju programmas īstenošanai, ar 2020. gada septembri, RTA telpās darbu uzsācis Speciālās izglītības centrs, kura telpās studiju programmas docētājiem un studentiem sniegtas plašas pētnieciskā, metodiskā un praktiskā darba iespējas, kā arī videokonferenču rīkošanas iespējas. 2020. gada martā no vadošajām ES un pasaules valstu izdevniecībām, kuras specializējas dažādu speciālās pedagoģijas jomu literatūras izdošanā, tika iegādātas grāmatas speciālajā pedagoģijā par kopējo summu 3 194,53 EUR, lai nodrošinātu studentiem teorētiskās izpētes un praktisko problēmu risinājuma bāzi. Iegādātā literatūra pieejama studentiem ne tikai darba dienās, bet arī brīvdienās, par cik atrodas Speciālās izglītības centrā, kurā notiek docētāju darbs ar studentiem. Studiju kursu mācībspēki ir atbildīgi par studiju materiālu nodrošinājumu un pieejamību savos studijuursos. Vismaz vienu reizi studiju gadā mācībspēks izvērtē mācību literatūras sarakstu studiju kursa programmā. Mācību literatūru mācībspēks plāno tā, lai nodrošinātu studiju kursa studiju rezultātu apguvi, aptvertu jaunāko nozares literatūru, nodrošinātu studenta patstāvīgā darba uzdevumu kvalitatīvu izpildi studiju kursa rezultātu sasniegšanai, tā būtu pieejama studējošajiem RTA bibliotēkā vai brīvpieklūvē elektroniskajās grāmatu krātuvēs, aptvertu jaunāko zinātnisko periodiku nozarē, tajā skaitā no Scopus, WoS u.c. datu bāzēm, kas pieejamas RTA bibliotēkas elektronisko resursu krājumā. RTA bibliotēkas mājas lapā pieejamas saites uz Augstskolu un speciālo bibliotēku kopkatalogu, Rēzeknes reģiona kopkatalogu, Valsts nozīmes kopkatalogu, kas nodrošina nepieciešamo resursu meklēšanu un pasūtīšanu, kas iespējama, izmantojot starpbibliotēku abonementa iespējas.

2020. gada 27. jūlijā Rīgā, Studiju kvalitātes komisijas sēdē Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas ESF projektā izstrādātā profesionālā bakalaura studiju programma "Speciālā izglītība" tika licencēta.

2020/2021. studiju gadā licencētajā bakalaura studiju programmā "Speciālā izglītība" studijas notiek gan pilna laika studiju, gan nepilna laika studiju formā, ir uzsākts programmas aprobācijas process.

Summary

During the preparation of the licensing materials of the programme, professionals/practitioners with 30-47 years of experience in educational institutions, performing correction work of various developmental disorders (mental disorders, language and speech disorders, hearing impairments, visual impairments, mental health disorders), actively participated in the development of programs of the study courses. Teachers/professionals of Development Centers, specialists of education administrations (special pedagogues, speech therapists, psychologists), specialists of the Inclusive Education Support Center, specialists of the School Support Center, special pedagogues of Latvian Association of Special Education Teachers and many others were involved in the development of the study programme, study courses, opinions, and recommendations. As a result of the implementation of the project activities, the

professional Bachelor's study programme "Special Education" has been developed and approved the RTA Senate, which envisages preparing special education teachers, each of whom will have a teacher's qualification, specialization "Special education teacher" and the opportunity to obtain one of the additional specializations: work with children with mental disorders; work with children with visual impairments; work with children with hearing impairments; work with children with mental health problems; work with children with language and speech disorders; work in sign language. The programme is unique in Latvia, as it provides an opportunity to study special education in-depth and versatile in accordance with the development tendencies of inclusive education in the country, obtaining a wide range of competencies for correction work of developmental disabilities.

Literatūra References

- EHEA (2018). *Paris Communiqué. Appendix III: Overarching Framework of Qualifications of the European Higher Education Area (revised 2018) The Framework of Qualifications for the European Higher Education Area*. Retrieved from http://www.ehea.info/media.ehea.info/file/2018_Paris/77/8/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf
- European Commission (2020). Education and Training Working Groups. Retrieved from https://ec.europa.eu/education/policies/european-policy-cooperation/et2020-working-groups_en
- European Commission/EACEA/Eurydice (2018). *Teaching Careers in Europe: Access, Progression and Support*. Eurydice Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union. Retrieved from http://viaa.gov.lv/library/files/original/220EN_teaching_careers_N_cert.pdf
- IZM (2107). *Informatīvais ziņojums "Priekšlikumi konceptuāli jaunas kompetencēs balstītas izglītības prasībām atbilstošas skolotāju izglītības nodrošināšanai Latvijā."* Retrieved from https://izm.gov.lv/images/izglitiba_visp/IZMinfozinoj_14112017_skolotaju_izglitiba.pdf
- Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam* (2012). Retrieved from <https://www.pkc.gov.lv/lv/attistibas-planosana-latvija/nacionalais-attistibas-plans/nap2020>
- MK (2019). *MK noteikumi Nr. 556 "Prasības vispārējās izglītības iestādēm, lai to īstenotajās izglītības programmās uzņemtu izglītojamos ar speciālām vajadzībām."* Retrieved from <https://likumi.lv/ta/id/310939-prasibas-visparejas-izglitibas-iestadem-lai-to-istenotajas-izglitibas-programmas-uznemtu-izglitojamos-ar-specialam>
- MK (2017). *MK Noteikumi Nr.322 "Noteikumi par Latvijas izglītības kvalifikāciju", 13.06.2017.* Retrieved from <https://likumi.lv/doc.php?id=291524>
- SAEIMA (2010). *Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam*. Retrieved from https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_7.pdf